

σε στιγμές μαρτυρίου και είχε μιάν ακατανίκητη επιθυμία να δώσει μιά και να πεταχτεί έξω στο δρόμο.

Αλλά πώς μπορούσε να κάμει παρόμοιο τόλμημα, αφού αυτή ήταν φυλακισμένη εκεί κι' η πόρτα κλειδωμένη;

Σιωπή γινόταν πάλι κι' η ώρα περνούσε. Ο γέρος, από τή μιὰ μεριά, κοιτάζε πάντα τὸ παιδί κι' ἡ σκέψη, ὅτι εἶχε στὰ χέρια του τὸ ζωντανὸ αὐτὸ ἐνέχυρο, τὸν διασκέδαζε χωρὶς νὰ θέλει. Ἐπιτυχία μιὰ φορά, γιὰ ἕναν ἔμπειρο τοκογλύφο! Καὶ τὸ παιδάκι, ἀπὸ τὴν ἄλλη μεριά, ἔμενε κατατρομαγμένο, σὰν ποικιλία στὰ νύχια τῆς γάτας, σὰν μικρὴ μύγα μπλεγμένη στὰ δίχτυα τῆς ἀράχνης.

Χτύπησε μισή, χτύπησε ὀλόκληρη ὥρα, ὕστερα χτύπησε πάλι μισή.

— Ἄ, ἡ ὥρα περνᾶ, εἶπε δυνατὰ ὁ Ἰσραηλίτης, ἡ ὥρα περνᾶ! ..

Καὶ τὸ παιδί ἀνατρίχιασε πάλι, χωρὶς νὰ ξέρει τί μυστηριώδες νόημα μπορούσαν νὰ εἶχαν αὐτὰ τὰ λόγια.

Ὁ Σολομὼν σηκώθηκε ξαφνικά. Εἶχε θυμηθεῖ ὅτι ἦταν ἡ ὥρα ποὺ συνήθιζε νὰ δειπνᾷ. Ἡ παρουσία τοῦ παιδιοῦ δὲν ἦταν βέβαια λόγος νὰ χαλάσει τίς συνήθειές του.

Πέρασε πλάι στὸ παιδί, ποὺ ζάρωσε ἀκόμη περισσότερο, ἀνοίξε τὴν πόρτα τῆς κουζίνας του καὶ σὲ λίγο ξαναγύρισε πάλι κρατώντας τὸ λιτὸ δεῖπνο του. Ἄλλὰ καθὼς περνοῦσε πλάι στὴ μικρούλα, μιὰ νέα σκέψη ἤρθε στὸ νοῦ του: θὰ ἦταν ὑποχρεωμένος τώρα νὰ τρέψει τὴ μικρὴ μ' ἔξοδά του; Χάλασε τὰ μούτρα του κι' ἔκρυψε, σὰν ἀπὸ ἐνστικτο, τὰ φαγητά του κάτω ἀπὸ τὸ ἀντερί του.

Αὐτὸ τοῦλεπε τώρα, νὰ ἔχει ἕναν ἄνθρωπο παραπάνω νὰ ταΐζει! Δὲ φτάνει ἡ καλοσύνη ποὺ ἔκανε, θάμπαινε τώρα καὶ σ' ἔξοδα. Ἄ, μὰ δὲν πρέπει νὰ φαίνεται κανεὶς τόσο καλὸς σ' αὐτὸν τὸν κόσμῳ!

Ἀκούμπησε τὸ φαγητὸ του πίσω ἀπὸ τοὺς σαράντα τόμους, ἔριξε μιὰ κρυφὴ ματιά στὸ παιδί, ἔβγαλε ὕστερα τὸ σουγιά του κι' ἄρχισε νὰ τρώει.

Δὲν ἦταν καὶ πολὺ σύνθετη ἡ κουζίνα τοῦ Σολομὼν Χάγερσμιθ καὶ δὲν τοῦ χρειάστηκε ποτὲ μαγειρίσσο, ὅσο, κὰν καὶ κάρβουνα γιὰ μαγειρέμα. Ἐνα κομ-

μάτι ψωμί ξεραμένο (γιατί εἶχε παρατηρήσει ὅτι τὸ φρέσκο ψωμί τρώγεται ἀπὸ ἀπλή λαιμαργία) κι' ἕνα κομμάτι τυρὶ σκληρὸ, τόσο σκληρὸ, ὥστε ἀνὰ τὰ δόντια κατάφερναν νὰ χωθοῦν μέσα σ' αὐτό, ἦταν σωστὸς μπελάς γιὰ νὰ ξαναβγοῦν.

Ἀπὸ τὸ καταρῦγιό του, τὸ παιδί ἄκουγε τὰ σαγόνια τοῦ γέρου, ποὺ ροκάριζαν τὸ ξερὸ ψωμί καὶ κάπου-κάπου ἔβλεπε νὰ λάμψει ὁ σουγιάς. Στὴν ἀρχὴ πάγωσε ἀπὸ τὸ φόβο τῆς κι' ἦταν σίγουρη πᾶ ὅτι τώρα εἶχε φτάσει ἡ στερνὴ τῆς ὥρας.

Ἄλλὰ σιγά-σιγά, κάτι ἄλλο ξύπνησε μέσα τῆς: Θεέ μου, τὸ κακόμοιρο ἦταν νηστικὸ ἀπὸ τόσες ὥρες!

Τώρα κοιτάζε μὲ ἀφοσίωση τὸ γέρο ποὺ ἔτρωγε καὶ παρακολουθοῦσε ἡ μάντευε ὅλες τίς κινήσεις του, ἐνῶ ἐνοουθεῖ νὰ τὴ βασανίσει σιγά-σιγά ἡ πείνα.

Καθὼς ὁ Σολομὼν ἔκαμε νὰ κρυφοκοιτάξει, εἶδε τὰ μάτια αὐτά, ποὺ ἦταν στηλωμένα ἀπάνω του καὶ φαινόταν σὰ νὰ τὸν ἐκέτευαν... Ἡ καρδιά του λύγισε ἀραγε ἀπὸ οἶκτο, ἢ αἰσθάνθηκε ντροπὴ γι' αὐτὸ ποῦκανε; Πάντως βρέθηκε σὲ κάποια στενοχώρια κι' αἰσθάνθηκε ὅτι τὰ γεροντικὰ μάγουλά του κοκκίγιζαν.

Σταμάτησε, δίστασε, ὕστερα ἔκοψε μιὰ φετούλα μὲ τὸ σουγιά του καὶ φώναξε:

— Μικρὴ!
Τὸ κοριτσάκι μιλά:
— Χρ! χμ! μουρούρισε. Δὲν ἔρχεσαι ποὺ σοῦ μιῶ; Μὲ φοβάσαι; Ἐλα, πᾶρ' το!

Κι' ἄπλωσε τὸ χέρι μὲ τὸ ψωμί. Ἄλλὰ ἡ μικρούλα δὲ σάλεψε καὶ πάλι.

— Ἄ, μικρὴ, εἶσαι πεισματάρη. Ἐλα λοιπόν, γιατί ὁ κόσμος θὰ πει πὼς ὁ γερο-Σολομὼν ἀφίνει τὰ παιδιὰ νηστικά.

Σηκώθηκε καὶ στάθηκε ὀρθίος μπροστὰ στὸ παιδί, δίνοντας του τὸ ψωμί.

Ἐκεῖνο πῆρε μιὰ λυπημένη ἔκφραση, ἀλλὰ ζάρωσε ὅσο περισσότερο μπορούσε καὶ δὲν ἄπλωσε νὰ τὸ πάρει.

— Ἐ, μὰ εἶσαι κουτάβι! Τ' ἀφίνω λοιπὸν ἐδῶ κι' ἀν δὲν τὸ πάρεις, ἀλίμονό σου! ..

Ἐφίσε τὸ ψωμί πάνω σ' ἕνα σακκί, γύρισε ἀπὸ γραφεῖο του καὶ κοιτάζε προσεχτικά.

Κάμποσα δευτερόλεπτα, τὸ ψωμί ἔμεινε ἐκεῖ. Ἄλλὰ σὲ λίγο ἡ πείνα νίκησε καὶ τὸ μικρὸ χεράκι προχώρησε δειλὰ-δειλὰ καὶ τὸ ἄρπαξε.

Ἀχόρταγα καὶ βιαστικά, δάγκωνε τὴ μικρὴ ἐκεῖνη φετούλα καὶ τὴν ἔτρωγε,

σὰ νὰ φοβόταν μὴν τῆς τὴν πάρουν πίσω. Χτύπησε ὀχτώμισι.

Ὁ Σολομὼν συλλογίστηκε, ὅτι ἡ ξένη θὰ εἶχε κιόλας κάμει τὴ δουλειὰ τῆς μὲ τὰ χρήματα ποὺ τῆς εἶχε δανείσει κι' εἴτι τώρα θὰ ξεκινούσε γιὰ νὰ τοῦ φέροι τὸ χρέος τῆς καὶ νὰ πάρει πίσω τὸ παιδί τῆς. Τί εἶδους ἕμως δουλειὰ ἦταν ἐὼτὴ καὶ πὼς τόπαθε νὰ μὴ ρωτήσῃ τὴν ξένη: Λάθος του μεγάλο ἦταν, ἀλλὰ ἡ θεὰ τοῦ παιδιοῦ τὸν καθυσόχαιζε: Τί εἶχε νὰ φοβηθεῖ; Μήπως δὲν κρατοῦσε στὰ χέρια του τὸ πιὸ σίγουρο, τὸ πιὸ πολυτίμο ἐνέχυρο;

Ἡ ὥρα περνοῦσε καὶ ἄποτα δὲ σάλευε μέσα στὸ μαγαζί. Ἡ μικρὴ εἶχε φάει τὸ ψωμί τῆς, ἀλλὰ ὄχι ὅλο γιατί σκέφθηκε τὴ μητέρα τῆς καὶ τῆς φύλαξε ἕνα κομμάτι στὴν τσέπη τῆς, γιὰ νὰ τῆς τὸ δώσει σὲ λίγο ποὺ θὰ γύριζε.

Κοίταξε πάλι τριγύρω τῆς καὶ βεβαίωθηκε, ὅτι εἶτσι ἔπρεπε νὰ εἶναι τὰ σπίατα τῶν μάγων. Βρισκόταν λοιπὸν τώρα κι' αὐτὴ στὰ χέρια ἐνὸς μάγου.

(Ἀκολουθεῖ) ΜΙΚ. Δ. ΣΤΑΤΙΝΟΠΟΥΛΟΣ

ΤΟ ΠΡΩΤΟ ΜΑΛΩΜΑ

Μιὰ ἐκπληξὴ περίμενε τὸ Νέννε, καθὼς μπῆκε στὸ λουλουδιένιο περίπτερο. Ἡ ἀδελφὴ καθόταν οκεφτικὴ, μελαγχολικὴ, κι' εἶχε τὰ μάτια ὑγρὰ, σὰν καλαμμένα. Στὸ χέρι κρατοῦσε κάποιο γράμμα, ποὺ τσφιγγε νευρικά, σὰ νὰ θελε νὰ τὸ τιμωρήσῃ γιὰ τὴν κακιὰ ἐκδήση ποὺ τῆς ἔφερε. Στὸ χαρούμενο χαιρετισμὸ τοῦ παιδιοῦ, μόλις ἀρροκίνησε τὰ χεῖλια τῆς. Αὐτὸς ὥστόσο, κάθισε δίπλα τῆς στὸ χαμηλὸ σκαμνάκι, κι' ἄρχισε νὰ τῆς μιᾶ γιὰ τὸ κατόρθωμα κάποιου συμμαθητῆ, ποὺ κατάφερε νὰ ξεγελάσῃ τὸν καθηγητὴ καὶ νὰ περάσῃ διαβασιμὸς, ἐνῶ ἦταν ἀμελέτητος. Μὰ κείνη ἔμενε πάντα σιωπηλὴ.

— Γιατί δὲ μοῦ μιᾶς, Νέλλη; Τί ἔχεις σήμερα;

— Ἄφησέ με, Νέννε, δὲν ἔχω καθόλου διάθεση. Ἐμάθα πὼς μιὰ φίλη μου εἶναι ἄρρωστη...

— Καὶ γιὰ μιὰ ξένη ἀποδιώχνεις ἐμένα; Δὲ μάγαπᾶς πιά;

Ἐκεῖνη τινάχτηκε.

— Τί εἶν' αὐτὰ ποὺ λές; φώναξε αὐστηρά. Εἶσαι κακὸς κι' ἐγωίστης. Τέτοια λόγια δὲν τὰ περίμεν' ἀπὸ σένα.

Ἐκρυψε τὸ πρόσωπο στὰ χέρια κι' ἔμεινε ἀκίνητη, σιωπηλὴ κι' ἀδάκρυτη. Μὰ σιγά-σιγά ἄρχισε νὰ συνέχεται καὶ ξαναθυμῆθηκε τὸ ἐπεισόδιο τῆς στιγμῆς. Αἰσθανόταν τύψεις γιὰ τὰ σκληρὰ λόγια ποὺ ἄφισε νὰ τῆς ξεφύγουν. Βέβαια, ὁ τρόπος τοῦ παιδιοῦ ἦταν κάπως ἀπότομος, μὰ κι' αὐτὴ εἶχε ἀδικο νὰ τοῦ φερθεῖ εἶτσι. Ἐπρεπε νὰ τοῦ μι-

ΚΙΛΙΑ ΜΥΡΙΑ

ΠΕΡΙΤΤΗ ΣΥΖΗΤΗΣΗ

Δυὸ φίλοι ἔτρωγαν μαζί. Τοὺς ἔφωραν σὲ μιὰ πιατέλια καὶ δυὸ μεγάλα φάρια, ποὺ τὸ ἕνα ὅμως ἦταν λιγὰκι μικρότερο.

— Πάρε ὅποιο θές, λέει ὁ πρῶτος στὸν δεύτερο.

Ὁ δεύτερος παίρνει στὸ πιάτο τοῦ τοῦ μεγαλύτερο φάρι, κι' ὁ πρῶτος, κατσουφιάζοντας, παίρνει τὸ μικρότερο... Σὲ λίγο μουρμουρίζει:

— Ἄς εἶναι... δὲν ἦταν πολὺ ἐυγενικό ἐκ μέρους σου... ἀφοῦ σ' ἄφησα νὰ διαλέγῃς, δὲν ἔπρεπε νὰ πάρῃς τὸ μεγαλύτερο...

— Μπᾶ! κάνει ὁ ἄλλος. Καὶ σὺ στὴ θέση μου, νομίζω...

— Μὲ συγχωρεῖς! διακόπτει ὁ πρῶτος. Ἐγὼ θάπαιρνα τὸ μικρότερο!

— Ἐ, λοιπὸν νὰ το! φωνάζει θριαμβευτικά ὁ δεύτερος. Δὲν τῷχεις τώρα στὸ πιάτο σου; Τί συζητεῖς;

Κι' ὁ ἄλλος ἐσώπασε. Εἶδε πὼς ἡ συζήτηση ἦταν περιττὴ.

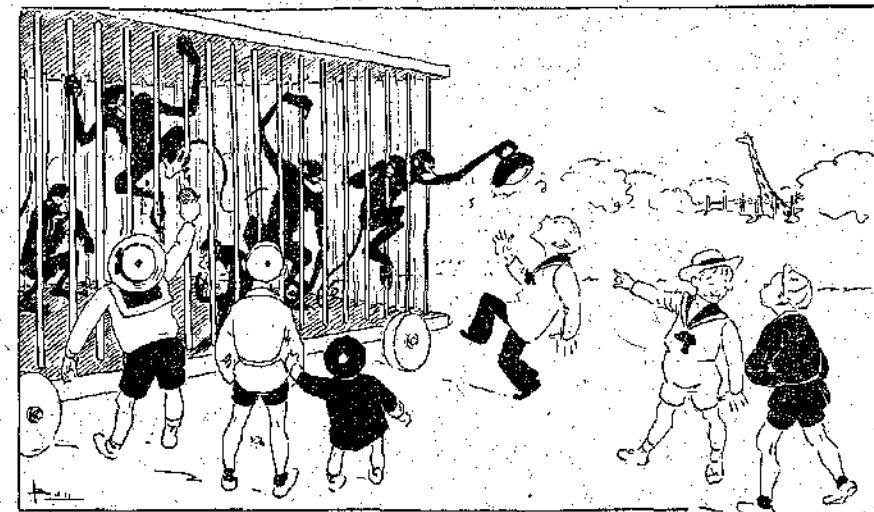
Ο ΑΝΑΝΙΑΣ

ΘΗΡΙΟΤΡΟΦΕΙΟΝ ΤΟΤΟΥ ΚΑΙ ΣΥΝΤΡΟΦΙΑΣ

[ΑΝΑΓΝΩΣΜΑ ΓΙΑ ΠΟΛΥ ΜΙΚΡΑ ΠΑΙΔΙΑ]

Γ.

Ἡ μεγάλη διασκέδαση ἦταν οἱ μαϊμούδες. Τῆς εἶχαν κι' αὐτὲς μέσα σ' ἕνα πελώριο κλουβὶ μὲ τροχούς γιὰ νὰ τὸ κλοῦν ὅπου θέλουν. Τὰ παιδιὰ ἔπαιζαν μαζί τους, μὰ κι' οἱ μαϊμούδες ἔπαιζαν μὲ τὰ παιδιὰ σὰν... παιδιὰ. Ἐκάναν καὶ μορφοσμοὺς ποὺ ἔμοιαζαν μὲ γέλια. Καὶ τὰ παιδιὰ, μὲ γέλια κι' αὐτὰ, φώναζαν πὼς οἱ μαϊμούδες γελοῦν!

Τοὺς ἔδιναν φουντούκια, καρδιά, κουλουρία, ὅτι εἶχαν, γιατί οἱ μαϊμούδες τρώνε ἀπ' ὅλα. Μερικὲς ἀπλώναν τὰ χεῖρα κι' ἄρπαζαν πότε τὸ καπέλλο ἐνὸς παιδιοῦ, πότε τὸ μαντίλι ἐνὸς ἄλλου. Μὰ δὲν τὰ πείραζαν. Ἦταν μαθημένες νὰ τὰ δίνουν πίσω. Ἰδκάναν γιὰ νὰ γελοῦν, κι' αὐτὲς καὶ τὰ παιδιὰ. Ὅπως γέλασε κι' ὁ Τοτὸς μὲ τὴν καρδιά του, ὅταν μιὰ μαῖμοῦ τοῦ ἄρπαξε τὸ ναυτικό του καπέλλο, τὸ φόρεσε μιὰ στιγμὴ καὶ τοῦ τὸ ξανάδωσε.

Τί διασκέδαση ποὺ τὴν ἔκανε ὁ Τοτὸς! Ἀξέχαστη τοῦ ἔμεινε ἡ ἡμέρα ἐκεῖνη ποὺ πῆγε στὸ Θηριοτροφεῖο. Καὶ καθόταν φρόνιμος, καὶ μελετοῦσε, μὲ τὴν ἐλπίδα νὰ τὸν ξαναπᾶνε οἱ γονεῖς του καὶ τὴν ἄλλη Κυριακὴ. Ἄλλὰ μεσοβδόμαδα τὸ Θηριοτροφεῖο ἔφυγε ἀπὸ τὴν πόλη ἐκεῖνη κι' ὁ Τοτὸς λυπήθηκε πολὺ...

— Τί κοῖμα, ἔλεγε, τί κοῖμα! Πὼς ἤθελα νὰκανα πάλι ἕνα περιπάτο στὴ ράχη τοῦ Ἀρτάξοξη! Θὰ τὸν ἀφίνα νὰ μὲ σηκώσῃ καὶ μὲ τὴν προβοσκίδα του. Ἀλήθεια ὁ ἐλέφαντας, ἀν καὶ τόσο μεγάλος, εἶχε μπεῖ στὴν καρδιά τοῦ μικροῦ Τοττοῦ. Μὰ καὶ τᾶλλα ζῶα τοῦ Θηριοτροφείου τὰ θυμόταν συχνά, τᾶβλεπε στὸν ὑπνο του, τὰ ζωγράφιζε στὰ τετράδιά του. Κι' ἄμα ἔβλεπε κανένα λιοντάρι ἢ καμμιὰ τίγρη, ζωγραφισμένα κάπου, φώναζε:

— Νὰ ὁ Ναβουχοδοσόσορας!.. Νὰ ἡ Σακουντάλα!.. Ἐτοῖ πέρασε ἡ ἀνοιξη, ἦρθε τὸ καλοκαίρι, ὁ Τοτὸς ἔδωσε ἔξετάσεις κι' ὕστερα, μὲ τοὺς γονεῖς του, πῆγε νὰ ξεκαλοκαιρέψῃ στὴν ἔξοχί.

(Ἀκολουθεῖ)

Η ΚΥΡΑ-ΜΑΡΘΑ

ΑΘΗΝΑΪΚΑΙ ΗΠΙΣΤΟΛΑΙ

ΕΚΘΕΣΕΙΣ

Αγαπητοί μου,

ΜΙΑ φίλη μας, από Έπαρχια, έγραψε στη Διάπλασι τὰ έξής: «Συχνά διαβάζω σε περιοδικά κι' εφημερίδες των Αθηνών για καλλιτεχνικές εκθέσεις, — ζωγραφικής, γλυπτικής, φωτογραφίας κτλ. — που γίνονται άλλες στον Παρισσό, άλλες στη Στοά Στρατηγπούλου κι' άλλες άλλου. Μά δεν είδα ποτέ μου, γιατί εδώ δεν γίνεται καμιά. Σε παρακαλώ λοιπόν να μου εξηγήσης, τί είναι αυτές οι εκθέσεις και τί σκοπό έχουν.»

Νά μια άπορία που και στάς Αθήνας μπορεί να την έχουν πολλοί. Γιατί μήπως όλοι επισκέπτονται τις εκθέσεις; Κι' απ' όσους τις επισκέπτονται, μήπως ξέρουν όλοι πώς και για τί γίνονται; Θα τό εξηγήσω λοιπόν εδώ και για τή φίλη μας που ρώτησε, και για όσους δεν τό ξέρουν.

Οι συγγραφείς, οι ποιητές, οι μυθιστοριογράφοι, τυπώνουν τὰ έργα τους κι' ο κόσμος έτσι τὰ μαθαίνει. Τόν παλιό καιρό, όταν δεν είχ' έφευρεθεί ακόμα ή τυπογραφία, τὰ διάβαζαν σε άκροατήρια, ή τὰ τραγουδούσαν, — θυμηθήτε και τό γέρο Όμηρο, — ή τὰ κυκλοφορούσαν σε λιγοστά αντίγραφα, καμωμένα από ειδικούς καλλιγράφους, που ήταν όμως ακριβότατα και μόνο βασιλιάδες και μεριστάνες μπορούσαν να τάγοράζουν. Η τυπογραφία, ή μεγαλύτερη ανακάλυψη των νεώτερων χρόνων, — κατά τό ΙΕ' αιώνα, — που τόσο τελειοποιήθηκε ως σήμερα, επιτρέπει στους συγγραφείς να διασπείρουν τὰ έργα τους σε χιλιάδες και μυριάδες αντίτυπα. που σχετικώς είναι φτηνότατα και καθένας μπορεί να τάγοράζη.

Άλλες ιδιωτικές κι' άλλες περιλαμβανουν έργα πολλών ζωγράφων μαζί, κι' άλλες ενός μόνο ή δύο. Έδώ στάς Αθήνας π. χ., άλλη φορά, γινόταν κάθε χρόνο μια μεγάλη, επίσημη καλλιτεχνική έκθεση στο Ζάππειο, όπου έστελναν έργα τους όλοι οι ζωγράφοι κι' οι γλύπτες. Ήταν μάλιστα και μια επιτροπή από ειδικούς, — καθηγητές της Σχολής των Καλών Τεχνών, τεχνοκρίτες κτλ., — που τὰ έκρινε, κι' άλλα τὰ δεχόταν από έκθεση, άλλα τάπένκλειε ολωσδιόλου, και στο τέλος βράβευσε τὰ καλύτερα με χρυσά, άργυρά ή χάλκινα μετάλλια.

Έτσι, όχι μόνο να βραβευθή τό έργο του, αλλά κι' άπλώς να γίνη δεκτό, να φωνή σε μια τέτοια έκθεση, ήταν τίτλος τιμής για ένα νέο καλλιτέχνη. Και μ' αυτό τό σύστημα γίνονται οι εκθέσεις στην Ευρώπη. Αυτά είναι τὰ σάλον του Παρισίου που άκούσε.

Δέν ξέρω όμως για ποιό λόγο, στάς Αθήνας δεν γίνονται πιά επίσημες καλλιτεχνικές εκθέσεις για όλους. Γίνονται όμως πολλές, πλήθος ιδιωτικές. Συντροφείουν δύο ζωγράφοι και κάνουν μια έκθεση. Ή ένας μόνο νοικιάζει για κάμποσες ήμέρες μια αίθουσα και τή γεμίζει με έργα του. Άλλοι βάζουν τίμημα εισόδου, άλλοι αφήνουν τήν είσοδο ελεύθερη. Όλοι όμως πουλούν τὰ έργα που έκθέτουν, όταν, έγνωείται, βρίσκουν αγοραστή. Στους κατάλογους αυτών των εκθέσεων βλέπετε, πάντα σχεδόν κοντά στον τίτλο κάθε έργου και τήν τιμή του. Π. χ. «Ίππόλυτος» (του Ροίλου) δρ. 100,00. Ένα σκίτσο του ίδιου, δρ. 500. Κι' αυτός είναι ο σκοπός: να δείξη τὰ έργα του ο καλλιτέχνης, να τὰ πουλήση, να δεχτεί παραγγελίες γι' άλλα, να δημιουργήση τή φήμη του ή να τή μεγαλώση.

Στήν επιτυχία ή στην άποτυχία, συντελεί, έγνωείται, κι' ή κριτική. Όπως όταν βγάξη κανένας βιβλίο, έτσι κι' όταν βγάξη κανένας ζωγραφική, γλυπτική κτλ. θα κριθί στον τύπο. Υπάρχουν ειδικοί τεχνοκρίτες, που γράφουν για κάθε έκθεση που γίνεται. Και φυσικά, όταν την έπαινουν, ή έκθεση τραβά περισσότερους επισκέπτες και περισσότερους αγοραστές. Είναι οι πλούσιοι φιλότεχνοι, που από κάθε σχεδόν έκθεση αγοράζουν ένα-δύο έργα για τό σπίτι τους. Έτσι σχηματίζονται οι ιδιωτικές πινακοθήκες, που στάς Αθήνας υπάρχουν σήμερα κάμποσες. Άλλά κι' ή Εθνική Πινακοθήκη κλουίζεται από τις καλλιτεχνικές εκθέσεις. Όταν παρουσιάζονται έργα μεγάλης αξίας ή μεγάλων ζωγράφων, τ' αγοράζει αυτή. Ή να πώ καλύτερα, τ' αγοράζει τό Κράτος, κι' άλλα τὰ κρεμνά σε δημόσια καταστήματα, — Υπουργεία κτλ. — άλλα τὰ στέλνει στην Εθνική Πινακοθήκη.

Νάς συσταίνω να επισκέπτεσθε τις διάφορες καλλιτεχνικές εκθέσεις, όσοι μένετε στάς Αθήνας ή σε πόλεις όπου γίνονται. Έτσι σιγά-σιγά θα γίνετε και σεις φιλότεχνοι, δηλαδή θα προσθέσετε ακόμα μια ευχαρίστηση στη ζωή σας. Όσο όμως για τ' αγοράζετε κι' έργα και να σιολίζετε τὰ σπύτια σας, αυτό πιά μεγαλώνοντας, όταν δεν θάσσε μόνο φιλότεχνοι, άλλα και πλούσιοι αρκετά.

Σας αποψάζομαι ΦΑΙΔΩΝ

ΕΣΠΕΡΙΝΟΣ ΔΡΑΜΑΤΙΚΗ ΣΚΗΝΗ

TINA, 12 χρονών, αδελφία ΚΩΣΤΑΣ, 10

(Μια παιδιάτικη κρεβατοκόμαρα δημοφροστολισμένη. Ένα παράθυρο άριστορά που βλέπει σε κήπο. Από κάτω ένας καναπέ. Στο βάθος πόρτα. Δεξιά ένα καθισμα. Γενναίωτικο δειλινό. Με τό άνοιγμα της αψιδίας, ή Τίνα κι' ο Κώστας κμπαίνουν από τό βάθος τρέχοντας. Ο Κώστας παίξει σιά χέρια του ένα τόπι.)

Τίνα. — Έ, και σό! Ή κυρά-Μάγδα στέκρυνε για να σού τό φυλάξει. Φοβήθηκε μή τό δη τό παιδί της και τής τό ζητάει. Ξέρεις τή Στελλίτσα. Σά δέν τής δώσουν εκείνο που ζητά, βάζει τὰ κλάμματα.

Κώστας. — Τή μουσική δέ λές καλύτερα; Πώς κλαίει! Θαρρείς πώς σφίγγουν κανένα θάτραχο απ' τό λαμό!

Τίνα. — Έ, καλά. Έλα τώρα...

Κώστας. — Τι;

Τίνα. — Δός μου τό τόπι.

Κώστας. — Και γιατί;

Τίνα. — Μά εγώ δέν τανακάλυφα μέσα στο μπαούλο που τόχε κρύψει ή κυρά-Μάγδα; Τόχε κρύψει, λέει, γιατί δέν κάνει να παίξουμε μέσα στο δωμάτιο. Γυρίζει, λένε, με τό τόπι και τὰ σπύτια.

Κώστας. — Θαρρώ και τό κεφάλι της. (Γελώ.)

Τίνα. — Όψ, έλα τώρα! Θα προφτάσει ή ντεμουάζελ όπου και να ναι. Δός μου να παίξω λίγο. Έχω τρείς μέρες να τό παίξω στο χέρι μου.

Κώστας. — Και μ' αυτό τί;

Τίνα. — Μά τί; Δικό σου είναι;

Κώστας. — Όρίστε μας! Θαρρείς τώρα πώς είναι και δικό σου!

Τίνα. — Αρ' τί;

Κώστας. — Νάτα μας!

Τίνα. — Μά τί, τόν κουτό κάνεις; Τό δικό σου δέν έπεσε τήν περασμένη Κυριακή στην τρύπα του περβολιού;

Κώστας. — Τό δικό σου ήταν! Έγώ έχω, κυρία μου, με μελάγη και τόγομά μου πάνω. (Τό γυρίζει προσπαθώντας ναθρη κάτι που δέν υπάρχει.)

Τίνα. — Πού είναι το;

Κώστας. (κάνως στενοχωρημένα). — Μά να!.. Έδώ ήταν!.. Μόλις φαίνεται... Έσθυσε... Μά τί ήθελες, ακόμα να φαίνεται ύστερα από τόσες βουτιές στο χαντάκι;

Τίνα. — Άς τα αυτά. Θα μου τό δώσης. Θα στο πώ τρείς, κι' αν δέ μου τό δώσης...

Κώστας. — Θα πιά να φωνάξης τή γιαγιά. Ά, έχι, κυρά μου. Αυτή τή φορά θα ύπεραπιστώ τό... κτήμα μου!

Τίνα. — Μία...

Κώστας. (συμπληρώνοντας). — Δύο... Τρείς!.. Όρίστε, δέ στο δίνω. Τά παράπονά σου στο Σουλτάνο!

Τίνα. — Δός μου το με τό καλό!

Κώστας. — Όψτε με τ' άγριο!

Τίνα. — Ά, μα δέν ύποφέρωσι πιά. (Όρμά επάνω του προσπαθώντας να τού πάρει τό τόπι. Κυμούνται πάνω στον καναπέ. Κείνη τήν ώρα ακούονται απ' έξω φωνές «Τίνα... Κώστα... προφτάστε... γρήγορα!» Αφίνουν τόν καναπέ και φεύγουν τρέχοντας. Η σκηνή άδειά για λίγο. Άπ' έξω φτάνουν φωνές θυμωμένες του Κώστα και τής Τίνας. Ύστερα από λίγες στιγμές ξανακμπαίνουν. Ο Κώστας βασιτά στην άγκα-

λιά του ένα σκύλακι κι' ή Τίνα ένα γατάκι. Ο ένας κάθεται στον καναπέ κι' ή άλλη πάνω σε μια καρέκλα, δεξιά. Φαίνονται καμωμένοι. Σε λίγο.)

Κώστας. (πειραγμένος). — Τώρα θα πής πώς έφταιγε ο Του πάλι!

Τίνα. (σοβαρή). — Όχι, πές πώς έφταιγε το γατάκι μου!

Κώστας. — Μά δέν βλέπεις πώς τόχει δολοκλήρη τσαγκρουιά πάνω απ' τό μάτι του; Νά, τρέχει και αίμα. (Σκουπίζει με τό μαγιόλι του τό σκύλακι.)

Τίνα. — Μήν κάνης τώρα τόν μισοκακόμοιρο. Έγώ σουπα πώς θα πώ του πατέρα σε θάρθη, να τό πετάξουμε. Τό βρωμόσκυλο. Ού! Ξέρεις πώς κι' ο μπαμπάς δέ τό χωνεύει, γιατί πήγε προχτές και... (κάνει μια χειρονομία) πάνω στο γραφετο του. Θα βάλω λόγια και στην κυρά Μάγδα, που και κείνη δέ βλέπει τήν ώρα να τό πετάξει.

Κώστας. (καλοπιαστό). — Μά γιατί κάνεις έτσι! Νά, δέ βλέπεις; Τό δικό σου έχει τίποτα; Όψτε μια τσαγκρουίτσα.

Τίνα. — Δέν έχει τώρα καλοπιάσματα. Θυμάσαι προηγούμενος;

Κώστας. — Έ να! Πάρ' το. (Παίρνει τό τόπι και τής τό παίει.) Παίξε όσο θέλεις. Δικό σου είναι.

Τίνα. — Δέν τό θέλω τώρα!

Κώστας. — Δέν θα πής όμως του πατέρα τίποτα; Έ; Τίντσα; Έλα... (Η Τίνα δέν άπαντιά. Κείνη τήν ώρα ακούγονται μακρινό γέλιο καμπαίνοντας. Ώρα του έσπερινού.)

Κώστας. — Άκου, Τίνα!

Τίνα. — Τι;

Κώστας. — Χτυπά ο έσπερινός.

Τίνα. — Έ, και μ' αυτό;

Κώστας. (άργά). — Δέν θυμάσαι; Ή γιατί κάποτε μάς έλεγε, πώς όταν χτυπούν οι καμπάνες του έσπερινού, χτυπούν οι πεθαμένοι. Κι' άλλοτε πάλι, πώς οι πεθαμένοι νοούθουν τις λύπες μας και στην εύτυχία μας αισθάνονται μεγάλη χαρά. Ή καιμένη ή μητέρα...

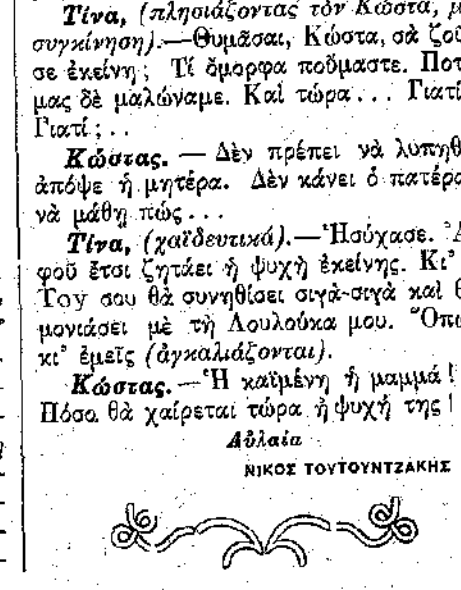
Τίνα. (πλησιάζοντας τόν Κώστα, με συγκίνηση). — Θυμάσαι, Κώστα, οά ζούσε εκείνη; Τι άμορφα ποδμαστε. Ποτέ μας δέ μαλώναμε. Και τώρα... Γιατί; Γιατί...

Κώστας. — Δέν πρέπει να λυπηθή απόψε ή μητέρα. Δέν κάνει ο πατέρας να μάθη πώς...

Τίνα. (χαϊδευτικά). — Ήσυχασε. Ά φοβ' έτσι ζητάει ή ψυχή εκείνης. Κι' ο Του σου θα συνηθίσει σιγά-σιγά και θα μονιάσει με τή Λουλούκα μου. Όπως κι' έμεις (άγκαλιάζονται).

Κώστας. — Ή καιμένη ή μαμμά!.. Πόσα θα χαίρεται τώρα ή ψυχή της!

Αδελφία ΝΙΚΟΣ ΤΟΥΤΟΥΝΤΖΑΚΗΣ

ΠΕΙΡΑ

Είχα λογαριάσει, από χθές, καθώς είδα τήν ηλιοπλημμυρισμένη μέρα. Θα πήγαινα περίπατο πάνω στο λόφο ναδλεπω τή θάλασσα πέρα, σε γαλάζιο ατέλειωτο πέλαγος.

Και τό πρωί, πριν ανοίξω τὰ μάτια μου, φοβήθηκα διαμιάς πώς θα ίδω τόν ούρανό συννεφιασμένο. Κι' έτσι ή ταν' λίγο ύστερα άρχισε ή βροχή φιλή, ατέλειωτη βροχή που μουσικεύει τὰ κεραμείδια, τούς τοίχους, τις πλάκες τής αυλής και γεμίζει λάσπη τό δρόμο.

Όλο τό πρωί είχα τήν έλπίδα πώς θαπαυε. Κάποτε τὰ μαύρα βουρλωμένα σύννεφα παραμέριζαν για ναφίσουν βέση σε άλλα πού άσπρα, πιδ φωτεινά, με σε λίγο τό ίδιο βαρό συννεφιασμά γύριζε.

Κι' ύστερ' απ' τό μεσημέρι, ήρθα και κάθισα μέσ' απ' τό παράθυρο. Τόχω άπόφαση πιά πώς ή βροχή δέ θα πάψη, θα νυχτώση κι' ακόμα θα τήν ακούω πάνω στην άσφαλο, στις πλάκες.

Κι' έτσι καθώς θυμωμένοι έξω ή βροχή, δέν ξέρω πώς, θυμάμαι ένα άμοιο βροχερό δειλι, κι' ένα μικρό κοριτσάκι καθισμένο μέσ' απ' τό παράθυρο.

Είχε πολύ παρακαλέσει τή μαμμά του να τό πάρη μαζί της, κι' εκείνη είχε πει όχι εξ' ατίας τής βροχής. Συνήθως δέν έλεγε όχι, μά και όταν έλεγε κάποτε, χαρίζόταν τήν τελευταία στιγμή.

Μά κείνη τήν ήμέρα δέν άλλαξε γνώμη. Άδικα τό κοριτσάκι, γεμάτο έμπιστοσύνη στην τελευταία εκείνη στιγμή, έβαλε τήν καρέκλα μπροστά στην ψηλή ντουλάπα κι' έφτασε τό μικρό του καπέλο με τις μεταξωτές φούντες και τό άσπρο του πανωφοράκι. Άδικα τὰ φόρεσε και στάθηκε περιμένοντας μέσ' απ' τήν πόρτα. Ή μαμμά φώναξε τήν ύπηρέτρια και τής είπε να τό ξεντύση.

Τότε εκείνο, βλέποντας τή μαμμά του να φεύγη, βλέποντας πώς δέ λογαριάζόταν ή επιθυμία του, βάλθηκε να κλαίη και να φωνάξη, να φωνάξη και να χτυπιέται. Μά ή μαμμά είχε φύγει κι' ή ύπηρέτρια τό τράβηξε μέσα κι' έκλεισε. Έκλαψε ώρα πολλή ως που κουράστηκε, κι' ύστερα πήγε και κάθησε μέσ' απ' τό παράθυρο και προσπαθούσε να συλλογιστή, κάτι να καταλάβη, μά ήταν ένα μικρό κοριτσάκι και δέν μπορούσε να βρ' άκρη.

Έφταιγε ή μαμμά που τήν άφησε, ή ή βροχή ή κακιά που θα τήν έβρεχε αν ή μαμμά τήν έπαιρνε μαζί της; Κοιτάζε τόν ούρανό που έρριχνε τή βροχή, μά πάλι δέν μπορούσε να π' αν έφταιγε κι' εκείνος. Και καθώς δέν ήταν πιά θυμωμένο, οά να τόχε πάρει άπόφαση, πώς άμα βρέχει, τὰ μικρά κοριτσάκια κάθονται μέσα, χωρίς φωνές και κλάμματα.

Ήταν αλήθεια, μικρό κοριτσάκι ήταν

βρέχει απ' το πρωί κι' ούτε ελίπδα είναι ν' ανασταλάξη ή βροχή ως τη βαθιά νύχτα προτιμώτερο είναι, από κλάματα και διαμαρτυρίες, να κάθεται κανείς μέσ' απ' το παράθυρο και να σιωπάλη.

ΜΥΡΙΝΗ

ΤΑ ΛΑΘΗ ΤΟΥ ΖΩΓΡΑΦΟΥ

Για κοιτάξετε καλά αυτή τη ζωγραφιά... Πω, πω, πόσα λάθη! Μεθυσιμένος, καλέ, ήταν ο ζωγράφος; — Όχι, αλλά τα έκαμε ξεπίηδες, για να τα βρήτε και να διασκεδάσετε. Ως και στην πινακίδα που κάνει γράφει αγγλικά. Δεν ξέρετε ίσως τη γλώσσα, μα το λάθος είναι τέτοιο, που θά το βρήτε κι' αυτό.

ΔΙΕΤΕΙΣ ΔΙΑΚΟΠΑΙ
(Μυθιστόρημα υπό 'Ιουλίου Βέρν)

— Συνέχεια από το προηγούμενο —

— Και μήπως δεν το ξεπλήρωσε; είπε. Μήπως δεν κινδύνευσε τόσες φορές γι' αγάπη μας;... «Α, Μπριάν! τώρα ένοσώ γιατί, ήταν ήταν κανένας κίνδυνος, έβαζες μπροστά τον αδελφό σου, που έτρεχε ο καίμενος με τόση προθυμία...» «Έτσι και τότε, με κίνδυνο της ζωής του, έτρεξε μέσ' στην όμιχλη, να μάς βρή, έμένα και τον Κρός... Ναι, Ζάκ, σέ συγχωρούμε μ' όλη μας την καρδιά! Δεν έχεις ανάγκη να κινδυνεύσης; και πάλι για να εξαλείψης το σφάλμα σου!...» «Έν άστέο έκαμεις και σύ, παιδιάτικο, χωρίς να φανταστής τις συνέπειες που θά είχε. Και το πλήρωσες με το παραπάνω. Γιατί, χωριστά απ' όσα έκαμεις έδω για μάς, μήπως και σύ δεν είσαι στη θέση τη δική μας;» «Όλοι είχαν περικυκλώσει το Ζάκ, όλοι του έτειναν τα χέρια κι' όμως αυτός δεν μπορούσε να καταστείλη τους λυγμούς.

Τώρα καταλάβαιναν για ποιά λόγο ο Ζάκ, ο ζωηρότερος, ο φαιδρότερος μαθητής του Λυκείου, είχε γίνει τόσο

σκαπτικός και σκυθρωπός. Και γιατί άπόφευγε τους συντρόφους του και καθόταν μόνος; και γιατί έτρεχε με τόση προθυμία όπου ήταν κίνδυνος.

«Επιτέλους, όταν μπόρεσε να ξαναμιλήση, είπε:

— Βλέπετε λοιπόν γιατί πρέπει να νέδω εγώ, μόνο εγώ; Πήτε του αδελφού μου να μάξηση!

«Αλλά ο Μπριάν δέν τον ένοουσε.

— Έλα, Ζάκ, να σέ φιλήσω, είπε. «Αλλά δέν θάνεθής έσύ με τον άετό. Εγώ θάνεθό. Αδέλφια δέν είμαστε;» «Όποτε είτε σύ ο ίδιος εξαγοράσης το σφάλμα σου, είτε ο αδελφός σου για σένα, το ίδιο είναι.

Και γυρίζοντας στους άλλους έπρόσθεσε:

— Έπειτα, όταν εγώ σκέφτηκα τη χρησιμοποίηση του άετου, νομίζετε ότι είχα στο νου μου ναφήσω να νέβη άλλος; Έτσι το έκαμα, για να σάς δοκιμάσω.

Τού κάκου τον εξαπατακάλεσε ο Ζάκ. Τού κάκου έζήτησε κι' ο Δόνιφαν την τιμή του κινδύνου για τον έαυτό του. Ακλόνητος ο Μπριάν έκαμε το σταυρό του κι' επήδησε μέσα στο κοφίνι, άφου είχαν βγάλει το σάκκι με το χώμα.

Τοποθετήθηκε όσο μπορούσε καλύτερα κι' είπε να στήσουν όρθιο τον άετό και να τον άπολύσουν.

Τι συγκινητική στιγμή! Ο άετός, άφου έγερσε κατά τον άνεμο, άρχισε να νέβαίνη, στην αρχή σιγά. Ο Βάξτερ, ο Ουάλλοξ, ο Κρός κι' ο Σέρβης στεκόνταν κοντά στο βαρούλκο και ξεδίπλωναν το σχοινί. Ο Γκάρνερ κρατούσε το σπάγγο που περνούσε από τα δάχτυλά του.

Σέ δέκα λεπτά της ώρας, ο «Έναέριος Γίγαντας» με τον Μπριάν μέσα στο κοφίνι, έγινε άφαντός στα σκοτεινά ύψη. Αλλά δέν άκούσθηκε αυτή τη φορά ζητωκραυγή, Όλοι παρακολουθούσαν την άνέβαση με σιωπή και με αγωνία.

Ο άετός όσotόσο είχε ύψωθεί με ισόχρονη και όμαλή βραδύτητα. Το κοφίνι δέν τάλαντευόταν πολύ, κι' ο Μπριάν καθόταν άκίνητος, κρατώντας με τα δύο του χέρια τα σχοινιά.

Τι να αίσθανόταν καθώς άνέβαινε έτσι: κρεμασμένος από τη μηχανή έκαίνη, που έτριζε έλαφρά ένώ την έσπρωχνε το ρεθμα; Θά νόμιζε πως τον άρπαζε κανένα μεγάλο πουλί, ή πως ήταν κολλημένος στα φτερά καμμιάς πελώριας μαύρης νυχτερίδας... Διατηρούσε όμως όλη του την ψυχραιμία και την άπάθεια ο καλός άεροπόρος.

«Άξαφνα, ένας τιναγμός του έδειξε πως ο άετός έπαψε να νέβαίνη, γιατί είχε ξετυλιχθεί από κάτω όλο το σχοινί. Όποτε τώρα ο Μπριάν βρισκόταν έπτακόσια τουλάχιστο πόδια ψηλότερ' από

τους συντρόφους του! Ατάραχος πάντα, άρχισε να κοιτάξη όλόγυρα με το τηλεσκόπιο.

Κάτω του ήταν σκοτάδι πυκνό. Λίμνη, δάση, βράχοι, όλα ένα πράγμα άξεχώριστο. Τα σύννεφα πάλι, κατά τη δόση, το βοριά και τη μεσημβρία, δέν τον άφιναν να ίδη τίποτα. Κατά την άνατολή όμως ή συννεφιά ήταν άραφή. φαινόταν ένα κομμάτι τούρανου με λίγα άστρα. Κι' άκριβώς προς εκείνο το μέρος, τράβηξε την προσοχή του Μπριάν μια ζωηρή λάμψη.

«Μήν είναι φωτιά συλλογίστηκε, μήπως ο Ουάλλοξ;... Αλλά ή λάμψη αυτή είναι πολύ μακρυνή, δέν θάναι άπάνω στο νησί μας... Μήν είναι έκρηξη ύφαιστείου;... Αλλά τότε κοντά στο νησί μας θά βρισκείται κάποια ξηρά...»

Και τότε θυμήθηκε την άσπρη εκείνη κηλίδα που είχε διακρίνει προς το ίδιο μέρος, κατά την πρώτη του έκδρομή.

Την ίδια στιγμή, έλαμψε άλλο φώς ανάμεσα στα δέντρα, προς άνατολικιά της λίμνης, αυτό, επάνω στο νησί, αλλά μόλις έλαμψε σβύσθηκε.

Λίγο έλειψε να του πέση από τα χέρια το τηλεσκόπιο, τόσο τρόμαξε ο Μπριάν μ' αυτό το φώς.

«Όποτε, συλλογίσθηκε, να ο Ουάλλοξων είν' έδω, κοντά μας! Καμμά άσφάλεια δέν μπορούμε πιά να χούμε!»

Οι παρατηρήσεις τελείωσαν. Δέν είχε, δέν μπορούσε να ίδη τίποτ' άλλο από κει-πάνω. Τέντως λοιπόν το σπάγγο κι' άφησε τη μολυβένια σφαίρα, που σέ λίγα δευτερόλεπτα έφτασε ως τα χέρια του Γκάρνερ.

«Ήταν, καθώς είπαμε, το σύνθημα. Αμέσως τα μεγάλα παιδιά από κάτω άρχισαν να στρέφουν το βαρούλκο και να μαζεύουν το σχοινί.

«Όσο κατέβαινε ο άετός, ο Μπριάν κιάλιζε όλόγυρά του. Κι' έβλεπε πάντα τις φλόγες από την έκρηξη του ύφαιστείου, καθώς και τη λάμψη από την κατασκήνωση των κακούργων.

Είκοσι λεπτά της ώρας είχε μείνει κει-πάνω, — είκοσι λεπτά που στα παιδιά φάνηκαν είκοσι αιώνες. Το σύνθημα τους άνακούφισε. Σέ λίγο θά ξανάδλεπαν τον άγαπητό τους Μπριάν ζωντανό... Αλλά καθώς μαζέυαν το σχοινί με άνυπομονησία, παρατήρησαν πως ο άνεμος άλλαζε, γινόταν άνώμαλος, δυνατός, και το σχοινί τινάζόταν άπότομα.

Τι θά πάθαινε ο κακόμοιρος ο Μπριάν απ' αυτούς τους τιναγμούς;

«Έστρεφαν το βαρούλκο όσο μπορούσαν πης γρήγορα. Αλλά ο άνεμος εξακολουθούσε να δυναμώνη και το σχοινί να τινάζεται σφοδρότερα.

Μετά μισή ώρα, ο άετός θά βρισκό-

ταν επάνω από τη λίμνη ως έκατό πόδια. «Άξαφνα, ένας βίαιος τιναγμός τοσ σχοινοσ λίγο έλειψε να ρίξη χάμω τον Ουάλλοξ και τους άλλους που το έδίπλωναν.

Το σχοινί είχε κοπεί!

— Μπριάν!... Μπριάν! φώναξαν με υπέρτατη άγωνία όλα τα παιδιά.

«Αλλά νά! σέ λίγα λεπτά της ώρας βλεπουν μπροστά τους τον Μπριάν, μούσκεμα, να βγαίνη από τη λίμνη και να στέκεται εκεί στην όχθη.

«Έτρεξαν και τον περικύκλωσαν. Ο Ζάκ τον άγκάλιασε και τον έφίλησε. Φώναζαν όλοι από έκπληξη και χαρά.

— Σιωπή! ήταν ο πρώτος λόγος του Μπριάν. Ο Ουάλλοξων είν' έδω!...

Όταν κόπηκε το σχοινί, ο άεροπόρος ένοιωσε πως κατέβαινε όχι καθέτως όπως πρώτα, ούτε τόσο γρήγορα, αλλά σιγότερα και λοξά, γιατί ο άετός του έχρησίμευε ως άλεξιπτώτο. Και πριν πέση στο νερό ο άετός, ο Μπριάν έκαμε βουτιά απ' το κοφίνι, και σαν καλός κολυμπιστής που ήταν, έκαμε εύκολα και γρήγορα το διάστημα των πεντάκοσιων ποδιών που τον έχώριζαν από την όχθη της λίμνης.

Ο άετός, άφου έλαφρώθηκε έτσι απ' το φορτίο του, χάθηκε προς τα βορειοανατολικά, παρασυρόμενος από τον άνεμο...

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΒ'

«Ο Κοστάρ άρρωσταίνει. — Τα χελιδόνα γυρίζουν. — Άθυμία. — Σαρκοβόρα άρρεα. — Ανέλπιστο έδημα.

Την άλλη μέρα, τα παιδιά, κουρασμένα και εξαγρυπνισμένα με τα χθεσινά, ξύπνησαν άργά. Και τότε κοιμήθηκε ο Μόκος, που είχε μείνει όλη νύχτα φρουρός.

Ο Μπριάν, ο Δόνιφαν, ο Γόρδων κι' ο Βάξτερ έκαμαν άμέσως συμβούλιο κι' άποφάσισαν: πρώτο, να παραγορευθόν άδστηρά οι έκδρομές, και δεύτερο να σκεπάση ο Βάξτερ τον φράκτη του κτηνοτροφείου με θάμνους, ώστε να μη φαίνεται ούτε αυτό το «άνθρώπινο ίχνος» στην έρημιά.

Μέσα σ' όλες αυτές τις φροντίδες και τις άνησυχίες, έπεσε άρρωστος κι' ο Κοστάρ. Το κακόμοιρο το παιδί βασιανίζόταν από ένα διαλείποντα πυρετό, που σέ λίγο το άδυνατίσε τόσο, ώστε να κινδυνεύη κι' αυτή ή ζωή του. Τι να τον έκαναν; Τι ήξεραν τα παιδιά από άρρώστειες; Φοβόταν ακόμα να μεταχειρισθόν και τα φάρμακα του πλοίου, μήν έκαναν κανένα λάθος στη δόση ή στην έπιγραφή... Έδτυχώς ήταν ή κυρά-Καίτη. Αύτη ήξερε απ' όλα. Και σά μητέρα περιποιήθηκε, νοσήλευσε το μικρό άρρωστο, άγρυπνώντας μέρα και νύχτα. «Ω, βέβαια που χωρίς αυτήν δέν θά τη γλύτωνε ο Κοστάρ!

«Άλήθεια, θησαυρός για την άποικία ήταν ή καλή αυτή νοικοκυρά. Τους διόρθωνε τα ρούχα τους, τάσπερρουχά τους, τις κάλτσες τους, ακόμα και τα παπούτσια τους, αν κι' αυτά τη δυσκόλευαν και τη στενοχωρούσαν πολύ. Γιατί είχαν άρχισεί να φθείρονται πολύ. Για οικονομία, πολλές φορές τα παιδιά μπορούσαν να το κάνουν πάντα...

Τις δύο πρώτες εβδομάδες του Νοέμβρη είχε βρέξει πολύ. Έπειτα ο καιρός άρχισε να καλύτερεύη σταθερά. Σέ λίγο ήταν πιά άνοιξη, καλοκαίρι. Τα δέντρα ξανάνωσαν και παντού έβλεπες πρασινάδα και λουλούδια. Τι φούρκα να κινή τόσο καλό καιρό και να μη μπορούν να βγούν περίπατο τα παιδιά, —

«Ο Μπριάν έκαμε βουτιά...» (Σελ. 31, στ. α')

να βλέπουν μπροστά τους τόσα πουλιά, τόσα άγρίμα, να μη μπορούν να ρίξουν μια τουφεκιά!

Και νά, σέ λίγες μέρες γύρισαν και τα χελιδόνα. Ο Ουάλλοξ είδε μια μέρα ένα χελιδόνο που είχε ακόμα κάτω απ' τη φτερούγα του το πλάνιο σακουλάκι. «Άραγε είχε μέσα κανένα γράμμα για τους ναυαγούς του Σλάγι;» «Όχι, οι έναέριοι ταχυδρόμοι της άποικίας γύρισαν χωρίς να φέρουν καμμά άπάντηση...

Στις 22 του Νοέμβρη, ο Δόνιφαν, καθισμένος κοντά στην όχθη της λίμνης, άκουσε από πάνω του κάτι παράφωνους κρωγμούς. Σήκωσε το κεφάλι του κι' είδε καμμά είκοσαριά πουλιά που πετούσαν πάνω από την άριστερή όχθη του ποταμιού. Έκαναν μεγάλους

κύκλους, που ή άκτίνα τους μικραίνε όσο χαμηλώναν κι' έπειτα, συσπειρωμένα σέ σμάρι πυκνό, έπέσαν στη γη και χώθηκάν μέσα στους θάμνους.

Από κει άρχισαν πάλι να φωνάζουν. Μά ο Δόνιφαν δέν είχε προφτάσει να ίδη τί πουλιά ήταν. Περίεργος τότε να το μάθη, και προπάντων να ίδη αν ήταν το πτώμα κανενός ζώου εκεί που είχαν πέσει τα πουλιά, γύρισε στη σηλιά και παρακάλεσε το Μόκο να τον περάση στην άπέναντι όχθη του ποταμιού.

Μπήκαν λοιπόν στη βάρκα κι' οι δύο και μετά δέκα λεπτά της ώρας πλησίασαν τα πουλιά, που πέταζαν με κρουγές θυμό για τη διακοπή της εύχιας τους. «Ο Δόνιφαν κι' ο Μόκος βγήκαν έξω κι' είδαν εκεί-χάμω ένα γουανάκο, που θά είχε φοφήσει πρό όλίγου, γιατί το πτώμα του ήταν ακόμα ζεστό.

— Πώς βρέθηκε έδω γουανάκος; είπε ο Δόνιφαν. Αύτα τα ζώα δέν έρχονται στο ποτάμι ποτέ. «Α, ιδές, Μόκο, μια πληγή! Χωρίς άλλο κάποιος θά τον πυροβόλησε!

— Ίδου και το δείγμα, είπε ο Μόκος, βγάζοντας απ' την πληγή με το μαχαίρι του μια σφαίρα.

Η σφαίρα ήταν από καραμπίνα καρβιού, όχι από κυνηγετικό τουφέκι. «Όποτε το γουανάκο έκείνον θά τον σκότωσε ο Ουάλλοξων ή κανένας άλλος από τη συμμορία του.

Παράτησαν το πτώμα στα σαρκοβόρα πουλιά και γύρισαν γρήγορα, να δώσουν την είδηση στους συντρόφους τους.

Φόδος κι' άγωνία τους έπιασε όλους. Ο Ουάλλοξων δέν θάργουσε ίσως να έλθη και προς το μέρος τους. Και τότε άλίμονό τους!

Νέες λοιπόν προφυλάξεις και νέες άπαγορεύσεις: να μην άπομακρύνονται τα παιδιά από τη σηλιά, για να είναι συνασπισμένα και έτοιμα σέ περίπτωση έπιδρομής. Δέν εσύμφερε βέβαια να τα βρή ο έχθρος σκορπισμένα κι' άπροστοίμαστα.

Μετά τρεις ημέρες, άλλο σημάδι μεγάλωσε τους φόβους των παιδιών.

(Ακολουθεί) Μεταφρ. Η. Π. Φ. και Γρ. Ξ.

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟΙ ΜΥΘΟΙ
ΑΓΚΟΝΑΡΙ ΚΑΙ ΠΕΤΡΑ

«—Τ' είσαι σύ;» λέει το Άγκονάρι «Παλιόπέτρα, δίχως χόση, Που δέ σ' έφτιασε σμλάρι!» —Μά, θαρρώ, πως θά τιμήσουν Όσοι θέλουνε να χτίσουν Και... παλάτια σμιλεμένα. Στο θεμέλιο τους και μένα... Μήτε, τέλος, έχει τύχει Δίχως πέτρας νάναι οι τοίχοι... Μή, θαρρείς, είναι κανείς Μόνο αν φαίνεται, ευγενής; ΓΙΑΝΝΗΣ ΠΕΡΓΙΛΙΤΗΣ

ΠΡΑΚΤΙΚΑ

2.— Πώς μπορείτε να βρείτε τι ημέρα της εβδομάδος είναι οποιαδήποτε ημερομηνία παρελθόντος, παρόντος ή μέλλοντος χρόνου.

Με αυτούς τους τρεις πίνακες που σας βάζω εδώ, και που μπορείτε να τους αντιγράψετε σε μεγαλύτερο σχήμα και να τους κολλήσετε σε ένα καρτόνι, για να τους μεταχειρίζεσθε ευκολότερα. Ο Α' είναι των Αιώνων και των Χρόνων (ετών) μαζί. Ο Β' των Μηνών και ο Γ' των Ημερών.

Στόν Α', εκεί που λέει Αιώνες, θα ψάχνετε να βρείτε το ένα ή τα δυο πρώτα ψηφία του αριθμού του χρόνου, που αντιπροσωπεύουν εκατοντάδες. Π. χ. για το χρόνο 45 μ. Χ. θα βρείτε το 0, γιατί ο χρόνος αυτός δεν έχει εκατοντάδες. Το χρόνο 915, θα βρείτε το 9. Το χρόνο 1928, θα βρείτε το 19.

[Οι εκατοντάδες αυτές, στον πίνακα των Αιώνων, άλλες είναι με ψιλά ψηφία και άλλες με παχέα.

σας. Το χρόνο π. χ. 915, θα βρείτε το 15' του 1928 το 28.

Και σ' αυτό το μέρος του Πίνακα επίσης, άλλοι αριθμοί είναι με ψιλά, κι άλλοι με παχέα ψηφία. Αυτοί με τα παχέα είναι των δισεκτών χρόνων. Κι αυτό πρέπει να το ξέρετε, για το λόγο που θα σας πω παρακάτω.

Ο Β' Πίνακας είναι των Μηνών. Θα παρατηρήσετε όμως ότι ο Ιανουάριος είναι δυο φορές γραμμένος, μια φορά στην τελευταία στήλη, κι άλλη στην προτελευταία μ' ένα Β' αποκάτω. Επίσης ο Φεβρουάριος υπάρχει στην τρίτη στήλη, υπάρχει και στη δεύτερη μ' ένα Β' αποκάτω. Λοιπόν, όταν έχετε ημερομηνία Ιανουαρίου ή Φεβρουαρίου σε δίσεκτο χρόνο, θα γυρεύετε στον Πίνακα

Με τους Πίνακες αυτούς μπορούμε να βρούμε την ημέρα οιασδήποτε χρονολογίας μετά Χριστόν, δηλαδή από το έτος 1 έως το έτος 2499 (γιατί ο Πίνακας των αιώνων σταματά στο 24.)

Ας πάρουμε πρώτα για παράδειγμα μια γνωστή περασμένη χρονολογία. Όλοι ξέρουμε πως η 29 Μαΐου 1453, η μαύρη μέρα που έπεσε η Πόλη, ήταν Τρίτη. Αν δεν το ξέραμε, θα το βρίσκαμε με τους Πίνακες; Ναι, ιδούμε.

Από το 1453 θα βρούμε πρώτα το 14 στον Πίνακα των αιώνων. Είναι στην γ' στήλη, πρώτο. Ξεκινούμε από το 14 αυτό, οριζοντίως, ως που να φτάσουμε στη στήλη των χρόνων όπου υπάρχει ο αριθμός 53. Τον βρίσκουμε στην τετάρτη στήλη, περί το μέσο. (Κι' είναι

Table with 10 columns and 10 rows of numbers, likely a calendar or reference table.

Table with 10 columns and 10 rows of numbers, likely a calendar or reference table.

Table with 10 columns and 10 rows of numbers, likely a calendar or reference table.

Table with 10 columns and 10 rows of numbers, likely a calendar or reference table.

Οι με παχέα ψηφία είναι από το 15 ως το 24. Κι' είναι οι Αιώνες οι μετά το Γρηγοριανό Ημερολόγιο, που εισήχθη το 1582. Για το υπό το 15 είναι γραμμένο στον Πίνακα δυο φορές: μια με ψιλά και μια με παχέα. Το πρώτο είναι για τις από της εισαγωγής του Γρηγοριανού χρονολογίας αυτής της εκατονταετηρίδας, δηλαδή από 1ης Ιανουαρίου 1500 έως 4' Οκτωβρίου 1582. Το δεύτερο 15 είναι για τις χρονολογίες από 5' Οκτωβρίου 1582 έως 31 Δεκεμβρίου 1599. Καλό είναι να έχετε υπ' όψιν σας κι' αυτή τη λεπτομέρεια, αν και πιστεύω ότι στην εφαρμογή δεν θα σας χρειασθή ποτέ.]

Στο επάνω μέρος του Α' Πίνακος, εκεί που γράφει Χρόνοι, θα βρείτε τα δυο τελευταία ψηφία της χρονολογίας

των Ιανουαρίων ή το Φεβρουάριου που έχουν αποκάτω τους Β. Και είπαμε, αν ο χρόνος είναι δίσεκτος, θα το ξέρετε από τον άλλο Πίνακα, όπου οι δίσεκτοι χρόνοι είναι με ψηφία παχέα. Π. χ. ο χρόνος 1879 δεν είναι δίσεκτος, γιατί στον Πίνακα των χρόνων το 79 είναι με ψηφία ψιλά. Ο χρόνος όμως 1764 είναι δίσεκτος, γιατί το 64 είναι με παχέα. Ο Γ' Πίνακας είναι των Ημερών. Αυτός δεν έχει καμμία ανωμαλία. Μόνο, επειδή οι ημέρες είναι σημειωμένες με τάρχηλα τους, προς διάκριση, η Τρίτη είναι με τ μικρό κι' η Τετάρτη με τ κεφαλαίο. Επίσης με π ή Πέμπτη και με Η ή Παρασκευή. Τίποτ' άλλο.

Και τώρα ας έρθουμε στον τρόπο της χρήσεως.

με ψιλά ψηφία, που θα πη ότι το 1453 δεν ήταν δίσεκτο κι' ας λένε τα δημοτικά τραγούδια...) Εκεί στη διασταύρωση της οριζοντίου με την κάθετη (της οριζοντίου δηλ. που έχει το 14, και της κάθετου που έχει το 53) βρίσκουμε τον αριθμό 2.

Περνούμε κατόπι στον Β' Πίνακα, των Μηνών. Βρίσκουμε τον αριθμό 2 στην πρώτη στήλη (εκεί που είναι καθέτως οι αριθμοί από 1 — 0 με παχέα ψηφία) και από το 2 αυτό προχωρούμε οριζοντίως ως που να συναντήσουμε την στήλη του Μαΐου. Είναι η πρώτη. Στη διασταύρωση βρίσκουμε έναν αριθμό 3.

Περνούμε τέλος στον Γ' Πίνακα, των Ημερών. Βρίσκουμε το 3 στην πρώτη στήλη. Από εκεί προχωρούμε οριζοντίως

ως που να συναντήσουμε τον αριθμό 29 (29 Μαΐου). Είναι στην πρώτη στήλη, από πάνω, όπου αναγράφονται οι ημερομηνίες 1—31. Και στη διασταύρωση συναντούμε ένα τ μικρό, που σημαίνει Τρίτη. Τελείωσε!

Ας ιδούμε τώρα και μια μέλλουσα, αλλά κοντινή ημέρα: Η Πρωτοχρονιά που μας έρχεται, τι ημέρα θα πέση;

Έχουμε 1' Ιανουαρίου 1929. Θα βρούμε στον Α' Πίνακα το 19 στους Αιώνες και το 29 στους χρόνους. Στη διασταύρωση είναι ο αριθμός 3. Στόν Β' Πίνακα, από το 3 προχωρώντας ως τη στήλη του Ιανουαρίου (χωρίς Α, το 1929 δεν είναι δίσεκτο) βρίσκουμε αριθμό πάλι 3. Τέλος στον Γ' Πίνακα, από το 3 της πρώτης στήλης προχωρούμε ως το 1 (1' Ιανουαρίου) και βρίσκουμε τ μικρό. Άρα Τρίτη θα πέση η φετεινή Πρωτοχρονιά, και αν δεν πιστεύετε, κοιτάξτε στο Ημερολόγιο να το ιδείτε.

Ακόμη ένα παράδειγμα: Ο Άγανίας γεννήθηκε 29 Φεβρουαρίου, δίσεκτο χρόνο, άρα δεν θα γιορτάσει τώρα γενέθλια παρά το 1932, το πρώτο δηλαδή δίσεκτο που θα μας έλθη. Τι ημέρα θα πέση η γιορτή αυτή;

Έχουμε 29 Φεβρουαρίου 1932. Με τον τρόπο που σας είπα, στον Α' Πίνακα βρίσκουμε αριθμό 0. Στόν Β' Πίνακα βρίσκουμε αριθμό 0. Στόν Γ' Πίνακα βρίσκουμε αριθμό 2. Και στον Γ', από το 2 ως το 29, βρίσκουμε ένα Δ. Ωστε θα είναι Δευτέρα και... να μού το θυμηθήτε.

Για να βρείτε πιο γρήγορα τους αριθμούς στους Πίνακες, πρέπει να παρατηρήσετε με ποιά σειρά είναι γραμμένοι. Οι Αιώνες είναι κατά στήλης, καθέτως: 0, 1, 2, 3, 4, 5, 6. Στη δεύτερη στήλη 7, 8, 9 και ούτω καθεξής ως το 24. (Τα κενά τετραγωνίδια δεν είναι δική σας δουλειά: τα υπερπηδάτε.) Οι αριθμοί των χρόνων είναι οριζοντίως, κατά στίχον: 00, 01, 02, 03, 04, 05, (δευτέρος στίχος) 06, 07, 08, 09, 10, 11 και καθεξής ως το 99.

Τους Μήνες τους βλέπετε στα σπιτάκια τους. Είναι άτακτα γραμμένοι, αλλά είναι και λίγοι, ώστε βρίσκονται αμέσως.

Κι' οι ημερομηνίες επίσης είναι γραμμένες οριζοντίως, κατά στίχον: 1, 2, 3 και καθεξής ως το 31.

Και τώρα: είναι πολύ χρήσιμοι αυτοί οι Πίνακες; ή κοπίασε άδικα ο μεγάλος μαθητικός που τους σοφίσθηκε; —Καθόλου. Οι Πίνακες είναι χρησιμότεροι. Γιατί πολλές περιπτώσεις παρουσιάζονται που θέλει κανείς να ξέρη με τσνομιά της μια ιστορική ημέρα, ή μια μεγάλη ημέρα της ίδιας της ζωής του,

ή μια μέλλουσα ημέρα που κάτι πρόκειται να γίνει. Και δεν είν' εύκολο να μάθω μ' άλλον τρόπο, όταν είναι μάλιστα κάπως μακρινή στο παρελθόν ή στο μέλλον. Πολλοί π.χ. ξέρουν άπλως την ημερομηνία και το χρόνο που γεννήθηκαν. Δεν έχουν την περιέργεια, ή δεν χρειάζεται κάποτε... για την Ιστορία, να ξέρουν και τι ημέρα ήταν;

Όπωςδήποτε, κι' αν υποθέσουμε πως οι Πίνακες αυτοί δεν είναι της πρώτης ανάγκης, είναι όμως περιεργοί και διασκεδαστικοί.

ΛΙΓΕΣ ΜΒΡΕΣ ΣΤΗΝ ΠΑΡΝΗΘΑ

— Συνέχεια από το προηγ. και τέλος — Καθισμένοι όλοι τριγύρω της, λέγαμε διάφορα. Ο Άγγελος καλαμπούρια και ρίμες! Το διαβολάκι, για να πειράξει τους ποιητές της παρέας, είχε δηλώσει πως πρόκειται να εκδώσει ποιητική συλλογή. Ο τίτλος του ήταν λιγάκι άπρόσιτος και ανεπίπτος! Κάθε λίγο και λιγάκι λοιπόν σκάρωνε στίχους για τη συλλογή του.

Κείνα το βράδι ή κουδέντα ήταν για λόκους. Ο Μιχαλάκης είχε άκουσει από νωρίς, από κάτι βλάχους, πως στη Μόλλα (το μέρος που μέναμε) υπήρχε λύκος. Και οι τερατολογίες του δίνανε και πέρανε. Αυτός, σε βαθύτερος γνώστης της Πάρνηθας, έλεγε πως άλλα χρόνια άκούγανε τη φωνή του από κοντά. Κι' άρχισε να μάς λέγη Ιστορίες για τους λύκους. Πως κάποτε που ήταν στην Κοζάνη οι λύκοι κατέβαιναν στην πόλη. Τα γέλια δώσανε και πήρανε. Η Μαρίκα μουρμούρισε άπ' το πλάι πως «εγεννήθη δεύτερος Μυνηάουζεν την τάδε, του μνήμας...» Ο Άγγελος τον ρώταγε μ' ενδιαφέρον, «τους προσκαλούσαν στο τραπέζι οι κάτοικοι;» Και ο Μιχαλάκης, κατακόκκινος που δεν τον πιστεύανε, εξακολούθησε να διηγείται τρομαχτικές Ιστορίες. Η Έλενισσα και η Τασία φοβόντανε κι' άρχισαν να διαμαρτύρονται πως θα φύγουν από την Πάρνηθα. Τι, θα τους φάη ο λύκος στα τελευταία;

Εμείς οι άλλοι τον κοροϊδαίναμε. Κι' ή λυκοκουδέντα εξακολούθησε μέχρι βαθιάς νυχτός, όπου πια τράβηξε καθέναν να πάη να κοιμηθή.

Το πρωί νύχτα-νύχτα, σηκωθήκαμε με τόν Περικλή να φύγουμε πριν μας προλάβει ο ήλιος. Άποχαιρετήσαμε τα πάντα, όλους. Εγώ ανέβηκα κιόλας ψηλά σ' ένα έλατο για ν' αποχαιρετήσω την Πάρνηθα, βάζοντάς την κοντά σ' ένα στίχο του Σοφοκλή: «Ω Πάρνηθα, τελευταίον σε προσβλέψαμι νύν!...» (για νά μην ξεχνάμε και την επιστήμη μας...)

Περνώντας σιγά από το μέρος που

κοιμόταν ο Μιχαλάκης, το μουλάρι χρεμέτισε κάπως. Ο Μιχαλάκης άναταράχτηκε λίγο και στριφογύρισε στο κρεβάτι του. Σίγουρα θα άναερεύτηκε κείνη τη στιγμή πως ένα κοπάδι λύκοι άρμησαν άπάνω του, έτοιμοι να τον κάτασπάρουν!

Άντιό, Πάρνηθα!..

ΜΑΡΙΑ ΒΟΥΓΙΟΥΚΛΑΚΗ ΤΥΦΛΟΜΥΓΑ

Μ' έν' άσπρο μαντήλι σου δέσανε τα μάτια και σ' έστειλαν, μικρούλα, να βρεις το ριζικό σου.

Τάκ τάκ, οι δυο πετρούλες τριγύρω σε φωνάζουν και ψάχνεις και δε βρίσκεις, μικρή, το ριζικό σου.

Τάκ τάκ, όλο το δειλί παραπατεις, μικρούλα, και γύρω ο ήλιος λάμπει και συ'σαι στο σκοτάδι.

Μ' ένα λευκό μαντήλι μάς έδεσαν τα μάτια και μάς άφησαν όλους τη μοίρα μας να βρούμε.

Τάκ τάκ, ο ήλιος λάμπει κι' όλουθε μάς καλούνε και μες παραπατούμε στο φως και στο σκοτάδι.

Κι' ως ότου το μαντήλι σου λύσουν άπ' τα μάτια, μικρούλα, θάναυ βράδυ κι' αληθινό σκοτάδι

Κι' ως ότου το μαντήλι μάς λύσουν άπ' τα μάτια, θάναυ οι καιροί σωσμένοι κι' ή μοίρα ξεφλημένη.

ΜΙΚ. Δ. ΣΤΑΙΝΟΠΟΥΛΟΣ ΝΕΑ ΘΡΥΨΑΛΗ

Τά άνθη σκορπίζουν την ευωδιά των με τις πρώτες ήλιικές ακτίνες της αύγης, ένφ' ή άγριοβιολέττα περιμένει να γύρη ο ήλιος προς τη δύση του. Έτσι το έσπερατό της άρωμα μοιάζει με τή αισθήματα μερικών ανθρώπων που εκδηλώνονται όταν λιγοστεύει το φως της ζωής των.

Από κάθε του κίνηση άναγνωρίζεται εκείνος που κάνει σίγουρα τις δουλειές του. Ακόμα κι' από τον τρόπο που κατεβαίνει από το τραμ: δεν του άρκει να σταματήσει, αλλά περιμένει να κατεβή πρώτα ένας άλλος, κι' αν δεν πέση αυτός, τότε κατεβαίνει κι' εκείνος.

Στη δημιουργία ενός φιλολογικού... άδγου, μερικοί συγγραφείς ακολουθούν τις συνήθειες της κόττας: Πρώτα τή άυγολογούν και ύστερα τή κακκρίζουν, για νά γίνει πασίγνωστο τή μεγάλο τους κατόρθωμα.

